

N:o 58.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 6 april 1906
— — — — Andra Kammaren — 5 — 1906

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner med förslag till dels förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch, arrak och rom, dels ock ändring af gällande tullsats i vissa fall å arrak och rom.

(Bevillningsutskottets betänkande n:o 11.)

Till Konungen.

Genom proposition, n:o 68, af den 9 mars innevarande år har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch, arrak och rom.

Därjämte har Eders Kungl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition, n:o 69, af ofvannämnda dag föreslagit Riksdagen att, under förutsättning af bifall till den i ofvan omnämnda förslag införda bestämmelse om förhöjning af den nu stadgade stämpelafgiften för försäljning af punsch, besluta

dels viss förändrad lydelse af de i gällande tulltaxa förekommande bestämmelser angående brännvin och sprit,

dels och att den förändrade lydelsen af nyssnämnda bestämmelser skall träda i kraft från och med dag, som Eders Kungl. Maj:ts bestämmer.

Hvad först angår frågan om höjning af punschskatten, kan det visserligen icke förnekas och har äfven tillförne framhållits, att punsch, hvilken dryck otvifvelaktigt är att räkna såsom en lyxartikel, följaktligen är ett mycket lämpligt föremål för beskattning. Men redan den nu bestämda afgiften torde få anses vara synnerligen hög i förhållande till varans värde; och det må icke förglömmas, att, fränsedt denna stämpelavgift, punschen redan i och för sig är ganska drygt beskattad, ty dels utgår för densamma utminuteringsavgift och dels drabbas de i varan ingående ingredienserna socker och arrak eller rom af särskild beskattning i form af tull eller tillverkningsavgift. Skulle nu ifrågavarande stämpelavgift höjas med 50 procent, lär man med tämlig visshet kunna antaga, att konsumtionen af punsch skulle komma att ej obetydligt sjunka. Statens inkomster af den höjda punschskatten blefve kanske då ej mycket större än af den nuvarande, och nykterhetssträfvandena inom landet kunde icke hafva någon vinst af att andra mera sprithaltiga drycker i vida kretsar trädde i stället för punschen.

Det må vidare icke förgätas, att den ifrågavarande beskattningsmetoden är jämförelsevis ny för vårt land, i det att den tillämpats endast något öfver två år. Och hvad för öfrigt angår den hittills vunna afkastningen af denna skatt, har densamma enligt uppgift från statskontoret under åren 1904 och 1905 utgjort, i jämnt krontal räknadt, det förra året 1,296,553 kronor och det senare 1,292,281 kronor. Riksdagen vill i detta sammanhang framhålla, hurusom i det för 1903 års Riksdag framlagda förslaget till riksstat inkomsten af denna skattetitel upptagits till ett belopp af 1,524,000 kronor, men att Riksdagen med hänsyn till en väntad minskning i konsumtionen nedsatte oförmälda belopp till det nuvarande 1,300,000 kronor. Och äfven om skatten gifvit i det allra närmaste hvad som sålunda beräknats, får man dock icke bortse därifrån, att den beräknade siffran ännu icke blifvit uppnådd och att det senast förflutna året snarare visat någon minskning i inkomsterna.

Under sådana förhållanden har Riksdagen därför icke ansett sig böra för närvarande vidtaga någon höjning af den ifrågavarande afgiften, utan funnit densamma böra bibehållas vid sitt nuvarande belopp.

Vidkommande härefter Eders Kungl. Maj:ts förslag, i hvad detsamma afser införande af en särskild beskattning äfven å arrak och rom, anföres i det till Eders Kungl. Maj:ts propositioner i ämnet hörande statsrådsproto-

koll, bland annat, att det redan nu icke så sällan torde förekomma, att enskilde till undvikande af punschskatten förskaffa sig sitt behof af punsch medelst hembrygd, men att detta hittills icke torde äga rum i sådan utsträckning, att statens intresse därpå i någon mera afsevärd mån beröres.

Såvidt af tillgängliga uppgifter framgår, synes emellertid hembrygdens betydelse för statskassan såsom inkomstminskande faktor ingalunda, ens vid nu gällande skattesats af 60 öre för liter, böra lämnas ur räkningen. Enligt ingångna samstämmiga upplysningar från åtskilliga vinhandelsfirmor i landet har nämligen afsättningen af arrak till enskilda personer under åren 1904 och 1905 varit stadd i konstant ökning. Detta förhållande, sammanställt med den omständighet att, såsom redan blifvit sagdt, punschskatten nämnda år inbringat resp. 1,296,553 och 1,292,281 kronor samt sålunda understigit den för hvartera af åren till 1,300,000 kronor beräknade afkastningen af skatten, synes gifva stöd åt den af 1903 års bevillningsutskott uttalade farhåga, att vid en stämpelafgift af 60 öre för liter den beräknade skatteinkomsten säkerligen icke skulle uppnås till följd af hembrygd i stor utsträckning.

Såsom korrektiv häremot synes det erforderligt, att, i anslutning till hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit vid den ifrågakämda höjningen af punschstämpeln till 90 öre, för arrak och rom stadgas en stämpelafgift — eller tullförhöjning, där denna skulle träda i stället för stämpelafgiften — till samma belopp som stämpeln för punsch eller 60 öre för liter.

Oafsedt den direkta, kanske mindre afsevärda inkomsten af en dylik stämpelafgift och tullförhöjning, skulle på detta sätt otvifvelaktigt blifva afhjälpt den bristande effektivitet, som måste anses för närvarande vidlåda gällande stämpelafgift för punsch.

Framhållas må vidare, att härigenom lär vinna ytterligare den fördel, att punschskattens afkastningsförmåga höjes. I detta sammanhang bör nämligen erinras, att, på sätt redan antydts, den hittills till 1,300,000 kronor för år beräknade afkastningen af punschskatten är betydligt lägre än det belopp af 1,524,000 kronor, hvartill Eders Kungl. Maj:t, då förslag om införande af ifrågavarande stämpelafgift år 1903 första gången förelades Riksdagen, beräknat och i förslaget till riksstat för år 1904 upptagit denna skatt. Till grund för sistnämnda beräkning låg det medeltal liter punsch, som inom landet afyttrats under femårsperioden 1896—1900 eller 2,600,000 liter, till hvilken siffra konsumtionen med all sannolikhet äfven nu uppgår, ehuru skatt synes träffa endast omkring 2,160,000 liter af årskonsumtionen.

Det lärer utan öfverdrift kunna antagas, att en på sätt ofvan nämnts systematiskt utvecklad och kompletterad punschskatt med bibehållande af nuvarande skattefot kommer att gifva statsverket en intäkt, öfverstigande hvad ifrågavarande skattekölla hittills lämnat. I det nyss påvisade förhållandet, att punschskatten bör kunna i högre grad än för närvarande statsfinansiellt utnyttjas, utan att skattesatsen behöfver ökas, synes ligga ytterligare skäl för införandet af en särskild skatt å arrak och rom, att utgå vid införsel från utrikes ort af dylik vara i kolli, innehållande mindre än 250 liter, likasom ock vid försäljning — som ej sker till föräring på stället — af arrak och rom i mindre myckenhet än 250 liter.

Riksdagen har alltså icke kunnat godkänna Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande författningsförslag, hvaremot Riksdagen, med bifall till ett inom Riksdagen framställt förslag, antagit en förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch, arrak och rom af den lydelse, härvid fogad bilaga utvisar.

Hvad därefter beträffar Eders Kungl. Maj:ts ofvan omförmälda proposition, n:o 69, innefattande förslag till ändring af gällande tullsats i vissa fall å arrak och rom, har Riksdagen icke heller kunnat godkänna densamma, utan har Riksdagen i stället beslutit,

dels att de i gällande tulltaxa förekommande bestämmelser angående brännvin och sprit skola erhålla följande förändrade lydelse:

<i>Brännvin och Sprit:</i>	Kvantitet för tull- beräkningen	Tullsats	
		kronor	öre
på fat, större eller mindre:			
af säd, potatis eller andra jordfrukter	{ 1 liter af 50 procents alkohol- halt vid + 15° C. }	1	—
af ris (arrak)	dito	1	—
af socker (rom)	dito	1	—
af vindrufvor (konjak)	dito	1	—
andra slag	dito	1	—
på andra kärl: alla slag	{ 1 liter utan afseende på alkoholhalten. }	1	85

Anm. 1. Vid förtullning af brännvin och sprit i kolli, innehållande mindre än 250 liter, enligt de här ofvan för tullberäkning bestämda

grunder, skall tullafgiften förhöjas, om varan är beredd af ris (arrak) eller af socker (rom), med 75 öre per liter, men eljest med 15 öre per liter.

Anm. 2. Brännvin och sprit af annan alkoholhalt än den här ofvan angifna reduceras till normalstyrka, eller 50 procent, på sätt därom är särskildt föreskrifvet.

Anm. 3. Finnes varan vara försatt med socker eller annat främmande ämne, hvarigenom alkoholhalten angifves oriktigt å profvaren, erlägges tull såsom för Likör.

dels ock att den sålunda förändrade lydelsen af nyssnämnda bestämmelser skall träda i kraft från och med dag, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Stockholm den 6 april 1906.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga.

Förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch, arrak och rom.

Med upphäfvande af förordningen den 19 maj 1905 angående en särskild stämpelafgift för punsch, förordnas som följer.

1 §.

1. För punsch, som säljes till förtäring på stället, så ock för punsch, som eljest inom riket säljes till annan än den, som innehar rättighet till detaljhandel med brännvin, skall, i den ordning nedan sägs, erläggas en särskild afgift, beräknad efter sextio öre för hvarje liter.

2. Enahanda afgift skall erläggas för arrak eller rom, som inom riket, annorledes än till förtäring på stället, säljes i mindre myckenhet än tvåhundrafemtio liter till annan än den, som innehar rättighet till detaljhandel med brännvin.

3. För punsch, arrak eller rom, som ur riket utföres, skall nu stadgad afgift ej utgöras.

2 §.

Punsch, arrak eller rom, därför jämlikt 1 § afgift skall utgå, må icke säljas annat än i slutet kärl; och må vid försäljningen icke användas andra kärl än

dels *buteljer* om en sjättedels, en tredjedels, en half, två tredjedels eller en liters rymd,

dels *krus* eller s. k. *damejeanner* om tre, fem eller tio liters rymd och dels *ankare* och *fat* om tio, tjugu, fyrtio eller femtio liters rymd.

Vid bestämmande af kärlets rymd må afseende ej fästas därvid, att rymden öfver- eller understiger måttet:

för *butelj* om en sjättedels, en tredjedels eller en half liter med intill två centiliter,

för *butelj* om två tredjedels eller en liter med intill fem centiliter,

för *krus* eller *damejeanner* med intill tio centiliter och

för *ankare* eller *fat* med bråkdelen af en liter.

3 §.

1. Hvarje kärl, innehållande punsch, arrak eller rom, för hvilken enligt 1 § afgift bör erläggas, skall, då varan utlämnas, vara försedt med beläggningsstämpel (punschstämpel) å det belopp, som efter kärlets rymd svarar mot den i nämnda § angifna afgift.

2. Vid försäljning af punsch till förtäring på stället må kärlet ej öppnas eller den därå anbringade stämpel rubbas, förrän kärlet blifvit till köparen öfverlämnadt.

4 §.

Punschstämplar skola vara att tillgå af följande slag, nämligen

a) för buteljer, krus och damejeanner afsedda enkla stämplat å 10, 20, 30, 40 och 60 öre samt 1,80, 3 och 6 kronor;

b) för ankare och fat afsedda dubbelstämplar å 6, 12, 24 och 30 kronor; skolande de bägge delar, hvaraf hvarje dubbelstämpel består, hafva sinsemellan olika bredd och vara märkta med ett och samma ordningsnummer.

5 §.

1. Punschstämpel skall fästas å kärlet med hela den limmade sidan.

På butelj, krus och damejeanne skall stämpel så anbringas, att den å stämpelns midt befintliga valörbeteckningen kommer midt öfver korken, och flikarna nedvikas efter kärlets hals.

På ankare och fat skall den bredare stämpeldelen anbringas öfver sprundet, den smalare öfver tapphållet, och detta så, att den bredare stämpeldelens valörbeteckning kommer midt öfver sprundet och den smalares midt öfver tapphållet, samt att flikarna å bägge stämpeldelarna sträckas rätt ut åt sidorna. Stämpeldelar med olika ordningsnummer få icke fästas på ett och samma kärl.

2. Punschstämpel skall, till skydd för densamma, täckas, på butelj, krus och damejeanne med en kapsyl af stanniol samt på ankare och fat med en plåt af lämplig metall. I såväl kapsyl som plåt skall finnas ett cirkelrundt hål, så stort och afpassadt, att inom dess omkrets stämpelns valörbeteckning kan framträda, och må kapsylen eller plåten ej sträcka sig så långt öfver stämpelns öfriga delar, att å de enkla stämplatna de å flikarna befintliga vapen eller å dubbelstämplarna ordningsnumren skylas.

3. Ansvarigheten för iakttagandet af föreskrifterna i denna § åligger den, som försäljer punsch, arrak eller rom under sådana omständigheter, att kärlet, hvori varan inneslutes, skall vara åsatt stämpel.

6 §.

Statskontoret skall i Stockholm genom därtill antagna försäljningsmän och i länen genom Konungens befallningshafvande låta tillhandahålla punschstämplar; åliggande Konungens befallningshafvande att för stämpelarnas tillhandahållande förordna försäljningsmän för hvarje stad äfvensom, till erforderligt antal, för landet.

Den myndighet, som förordnat försäljningsman, äger, när så skäligt pröfvas, entlediga honom. Däröfver må klagan ej föras.

7 §.

Försäljningsman vare skyldig att för sin uppbörd ställa behörigen godkänd borgen eller ock nedsätta obligationer i enlighet med därom gällande föreskrifter; ägande försäljningsman att efter rekvisition hos den myndighet, som förordnat honom, få stämplat sig tillställda inom det belopp, för hvilket säkerhet sålunda blifvit ställd.

För stad förordnad försäljningsman åligger att hafva den till försäljningen afsedda lägenhet för allmänheten tillgänglig hvarje söckendag å tid, som bestämmes af den myndighet, som förordnat försäljningsmannen.

8 §.

Beträffande uppbörd och redovisning för punschstämplar skall i tillämpliga delar iakttagas hvad som finnes föreskrifvet i förordningen angående stämpelafgiften, dock att försäljningsman i redovisning för punschstämplar icke äger att såsom ersättning för besvär och kostnader räkna sig till godo mer än en procent af det belopp, för hvilket punschstämplar under året försålts.

9 §.

Har, sedan punschstämpel anbragts å kärlet på sätt i 5 § sägs, kärlet blifvit förstördt eller skadadt, så att varan gått förlorad eller undergått sådan förändring, att den icke kan till försäljning användas, eller har af annan orsak varan förstörts eller förändrats såsom nu är sagdt, då må, därest med intyg, i stad af borgmästare, polismästare, notarius publicus

eller stadsfiskal och å landet af kronofogde eller länsman, styrkes, ej mindre att nu nämndt förhållande inträffat, än ock att betryggande åtgärd vidtagits till förhindrande af stämpelns vidare användning för sitt ändamål, statskontoret eller i landsorten Konungens befallningshafvande på ansökning medgifva restitution af stämpelafgiften.

10 §.

1. Förbrytelse mot 3 § 1 mom. straffes med böter från och med 100 kronor till och med 500 kronor eller, där synnerligen förmildrande omständigheter förekomma, med böter från och med 10 kronor till och med 100 kronor; och vare den skyldige tillika pliktig erlagga afgift enligt 1 § för det försålda.

2. Öfverträdelse af bestämmelserna i 2 §, 3 § 2 mom. eller 5 § 1 eller 2 mom. straffes med böter från och med 5 kronor till och med 100 kronor; dock att, därest genom öfverträdelsen stämpelafgift undandragits statsverket, öfverträdelsen skall anses efter hvad i 1 mom. af denna § är stadgadt.

3. Husbonde ansvarar för förbrytelse, som, med hans vetskap, mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, likasom vore förbrytelsen af husbonden själf gjord.

4. Af böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfaller hälften åklagaren och hälften kronan. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

5. Vid bristande tillgång förvandlas böterna enligt allmän strafflag.

Öfvergångsstadgande.

Denna förordning träder i kraft från och med dag, som Konungen bestämmer; dock att hvad i 5 § 2 mom. är föreskrivet ej må träda i tillämpning förr än den 1 januari 1907, intill hvilken tid 5 § 2 mom. i förordningen den 19 maj 1905 angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch fortfarande skall gälla.